

Mr.sc. Miroslava Hadžihusejnović Valašek

Pjesme u molitvenicima zagrebačkog biskupa Maksimilijana Vrhovca

Rad donosi popis i pregled tekstova i notnih zapisa crkvenih pjesama u molitvenicima *Molitve koje duhovni pastiri...moliti imadu.* koji su, za vrijeme biskupa Vrhovca (1752.-1827), tiskani između 1804. i 1848. (1864.) godine. Uspoređuju se izdanja koja su „za korist biskupie zagrebačke po zapovidi i vlasti gospodina biskupa“ tiskana na kajkavskom i štokavskom narječju (1807., 1824.), s kajkavskim i štokavskim pjesmaricama objavljenim u 18. stoljeću (Sertić, 1791.), s pjesmaricom *Vinac angeoski* iz 1821., molitvenicima biskupa Raffaya (1824.), A. Sabolovića (1840.), te tiskanim tekstovima i napjevima o. Marijana Jaića od 1827. godine nadalje.

U hrvatskoj kulturi djelovanje biskupa Vrhovca je obilježeno je njegovom crkvenom (negativno ocjenjenom) reformom iz 1788. i proglasom za prikupljanje nacionalnog duhovnog blaga (1813.), a molitvenici su ostali nedovoljno poznati, niti vrednovani.

Cilj rada je ukazati na Vrhovčevu povijesnu ulogu u oblikovanju crkvene glazbe i jezika na kontinentalnom dijelu Hrvatske: U molitvenicima/pjesmaricama nalaze se jedini objavljeni notni zapisi popijevaka, u vremenom razdoblju od sto godina, od vremena *Cithare octochorde* (1757.), do Jaićevih *Napiva* (1850.). Oni su i pokazatelj kako je štokavsko narječje (a djelomično i ikavski govor) u Zagrebačkoj biskupiji, prije Gajeve reforme (1835.), osvajalo crkvenu glazbu s tekstovima i napjevima koji su kasnije spontano živjeli kroz generacije vjernika i danas čine jedan od temelja crkvene popijevke.